

می فرماید: «ایمان مؤمن جز با عمل استوار نمی‌شود، عمل جزء ایمان است.»^۱ در بیان دیگری از پیامبر خدا (ص)، از ارکان ایمان سخن به میان آمده که نقطه ثقل آن علم و عمل ترسیم شده است: ایمان در ده چیز است: شناخت، فرمانبری (از خدا)، علم، عمل، پاکدامنی، سختکوشی، شکیبایی، یقین، خشنودی و تسلیم (در برابر خدا). چنانچه هر یک از این ده رکن کم شود، رشته ایمان از هم پاشیده شود. آدانایی، جان مایه آدمی است و ثمره آن اخلاص است: میوه دانایی اخلاص عمل است.^۲ و اخلاص نتیجه عمل به آن چه که می‌دانیم است.

ما چه بخواهیم و چه نخواهیم، با ساخت ذهنی خودمان به جهان نگاه می‌کنیم. و ساخت ذهنی ما تنها محصول دانستن نیست، بلکه محصول عمل ماست.

باید برای تربیت خویش اقدام کنیم و این کاری است دشوار و بسی سخت! برای تربیت خویش، باید خود را از سیطره جهل و جمود، از عصبیت و تنگ نظری، از عادت‌های زشت و ناروا، آزاد کرد. نخستین گام در این مرحله مهم این است که تنها خودمان باید عهده‌دار امر تربیت خویش شویم. امام علی (ع) می‌فرمود: «تربیت کردن نفس‌های خود را به عهده بگیرد و آن‌ها را از سلطه عادت‌هایشان بازدارد.»^۳

ارزشمندی هر کس در گرو تلاشی است که برای تربیت خویش می‌کند؛ هر چند البته تلاش برای تربیت دیگران نیز ارزشمند است. اما ارزشمندی ما زمانی است که آموزگار خود باشیم. امام علی (ع) می‌فرماید: «کسی که آموزگار و مربی خود باشد، بیشتر در خور بزرگداشت است از کسی که آموزگار و مربی مردم باشد.»^۴ گام دوم آن است که دانایی به مرحله

آیا ما انسان‌های تأثیرگذاری هستیم؟ تأثیرگذاری محصول باور عمیق و مسئولیت‌پذیری به آن چه آموخته‌ایم و تعهد بدان است. ما زمانی می‌توانیم برای تغییر خویش و دیگران قیام کنیم که به دانسته‌هایمان باور و تعهد داشته باشیم. اما آیا بدون دانستن و تعهد تغییری صورت می‌پذیرد؟ ما هرگز نمی‌توانیم به نگاهی متفاوت و منشی تأثیرگذار دست پیدا کنیم، مگر این‌که شجاعانه علیه جهل قیام کرده باشیم

نقطه عزیمت، تغییر خویشتن است. زندگی محصول عمل به دانسته‌هاست. اندک دانایی اگر به عمل آمیخته شود، بسیار تأثیرگذارتر از آن دانایی است که هرگز لباس عمل نمی‌پوشد. تا جایی که استواری ایمان را ناشی از عمل دانسته‌اند: امام صادق (ع)

/// خواب رانهیب بزن ///

ما نقاش رؤیاهای خویشیم

دکتر محمدعلی شامانی

ظهور برسد و در رفتار و کردار ما تجلی یابد، و این همان عمل است. عمل رمز تأثیر گذاری است. امام صادق (ع) می فرماید: چون آیه «ای کسانی که ایمان آوردید، خود و خانواده خود را از آتش نگه دارید!» نازل شد، مردم گفتند: یا رسول الله (ص)! چگونه خود و خانواده مان را حفظ کنیم؟ فرمود: «عمل خیر انجام دهید و آن را به خانواده خود نیز یادآوری کنید و بر پایه فرمانبرداری از خداوند پرورششان دهید.»^۶

دایره عمل بسیار وسیع است. از کجا آغاز کنیم؟ از ساده ترین ها. یک کار ساده، اما پر دوام، واقعیت این است که ما بسیار آغاز می کنیم، اما هرگز کارمان را به پایان نمی رسانیم. پیامبر خدا (ص) فرمود: «برترین کارها، بادوام ترین آنهاست، هر چند اندک باشد.»^۷

همین چند کار ساده را از همین امروز آغاز کنیم؛ از زبان امام علی (ع) می خوانیم:

- از هر کاری که کننده اش آن را بر خود می پسندد و بر مردم مسلمان نمی پسندد، دوری کن.^۸

- از هر کاری که در نهان انجام می شود و در آشکار از انجام آن شرم می شود، دوری کن.^۹

- بپرهیز از هر کاری که اگر برای کننده آن یادآوری شود، آن رازش شمارد.^{۱۰}

حالا راه بیفت، خواب را نهیب بزن، زندگی را رنگی تازه بزن، رؤیاهایت را نقاشی کن!

پی نوشت

۱. الکافی، ج ۲، ص ۳۸ (ح ۶)
۲. بحار الانوار، ج ۶۹، ص ۱۷۵ (ح ۲۸) و ج ۷۸، ص ۶۳ (ح ۱۵۴)
۳. بحار الانوار، ج ۸، ص ۳۵۹ (ح ۲۴) و ج ۷۲، ص ۳۰۴ (ح ۵۱)
۴. غررالحکم، ج ۴۵۲۲
۵. بحار الانوار، ج ۲، ص ۵۶ (ح ۲۳)
۶. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۲۰۱ (ح ۱۳۸۲)
۷. تنبیه الخواطر، ج ۱، ص ۶۳
۸. شرح نهج البلاغه، ج ۱۸، ص ۴۱
۹. نهج البلاغه، نامه ۶۹
۱۰. بحار الانوار، ج ۷۱، ص ۳۶۹ (ح ۱۹)

• کارمند: جناب رئیس! می توانم فردا به مرخصی بروم؟

○ **مدیر:** پس یک روز مرخصی می خواهی؟! اجازه بده این درخواست شما را بررسی کنیم. هر سال ۳۶۵ روز دارد. یعنی ۵۲ هفته در سال. ۲ روز در هر هفته تعطیل هستید، می ماند ۲۶۱ روز. در تمامی سال، ۱۶ ساعت از هر شبانه روز را در محل کار حضور ندارید و این یعنی ۱۷۰ روز. پس می ماند ۹۱ روز کاری دیگر. هر روز ۳۰ دقیقه برای صرف چایی و مراجعه به اینترنت صرف می کنید که جمعاً ۴۶ روز کاری در هر سال خواهد بود. پس فقط ۶۸ روز دیگر باقی می ماند.

• کارمند: خب!

○ **مدیر:** هر روز ۱ ساعت برای ناهار صرف می کنید که جمعاً ۴۵ روز در هر سال خواهد بود و از این رو، تعداد روزهای باقی مانده ۲۳ روز کاری است. معمولاً هر سال حداقل ۲ روز را بیمار هستید، بنابراین روزهای کاری ۲۱ روز خواهد شد. اگر به تعطیلی دیگر و پنج شنبه و جمعه برخورد نکنند، معمولاً در ابتدای هر سال شمسی ۵ روز تعطیلی رسمی داریم، پس به عبارتی می ماند ۱۶ روز دیگر. ما با سخاوتمندی تمام، فقط در یک نیمه سال به کارکنان خود ۱۵ روز مرخصی استحقاقی می دهیم که با این محاسبه، تنها یک روز دیگر باقی می ماند. من نمی دانم شما چگونه پیش من آمده اید و برای همین یک روز باقی مانده هم درخواست مرخصی می دهید؟!